

గోవర్ధనరావుకి వేడి వేడి బొబ్బలుంటే మహా ఇష్టం. నిజంగా వాటిని తల్చుకుని తేగ ఊరిపోతూ వుంటాడు. పండుగలు పబ్బాలు ఏమీ రాకపోయినా చీటికి మాటికి టిఫిన్ గా బొబ్బలు చెయ్యమంటూ వేదిస్తాడు. ఇంట్లో - సర్దిగా ఆ రోజు తను స్కూల్లో పిల్లలకి పాఠాలు చెప్తూ 'వింటే భారతం వినాలి; తింటే బొబ్బలే తినాలి' అంటూ చెప్పాడు. అప్పటినుంచీ ఇంటికి రాగానే తన భార్య రుక్మిణిచేత తొందరగా బొబ్బలు చేయించుకు తినాలని ఓ పావు గంట ముందు గానే ఇంటికి వచ్చాడు. వచ్చి రాగానే 'రుక్మా; ఇవాళ బొబ్బలు చేస్తావా?' అనడిగాడు.

'మీ కేంపనిలేదేమో ఇంక ! అస్తమానూ బొబ్బలు యావ తప్పించి మారు గొడవ లేనట్లుంది.'

పాపం ఆతనికి ఎల్లాగనా తినాలని చచ్చేటంతా వాంఛగా వుంది. ఆమె అసమ్మతి కనబర్పడంతో ఆతనికి ఒళ్ళు మండింది. 'అయితే ఇప్పుడు చెయ్యడానికి నీకు కుదరదా?' అన్నాడు కొంచెం దీనత్వంగా.

'నేను చెయ్యలేనండీ! మీ రేమనుకున్నా సరే! ఆసలే పిల్లలతో పని తెమలక ఇప్పటివరకూ చాకిరీతో కొట్టుకు చచ్చి ఇప్పుడే ఇవతలి పడ్డాను. అప్పుడే మీరు కాఫీకు వచ్చారాయె - నన్ను చూచి కాస్త జాలిపడేవాళ్ళు కూడా లేరు.

'నాకు తినాలని వుండే...' ఎంతో ప్రేమగా అడిగాడు.

'ఉంటుంది - ఉండదూ? తేరగా ఎవరైనా చేసి పెడితే నాకూ తినాలని ఉంటుంది—వెధవ బొబ్బలు... బొబ్బలుంటే ఊరికే అవుతాయా? తవ్వెడు శనగ చప్పూ, పంపు నూని, ఏబులం గోధుమ పిండి, పదలం పుచ్చదార తగలేస్తే, రెండు గంటలు కొట్టుమిట్టాడి చాకిరీ చేస్తే ఏదో కాస్త అయిందనిపిస్తారు పిల్లలు మీరూ—కిరాణి కొట్టో క్రిందటి నెల బాకీ ఇంకా పాతిక రూపాయలివ్వాలి...మళ్ళీ ఈ నెల ఎంతవుతుందో తెలుసా?...'

'ఇవ్వాల్సిన బాకీలు నేనే తీర్చుకుంటాను కాని మీ

పుట్టింటినుంచేమీ తెచ్చిపెట్టటం లేదులే...' అని ఉక్రోశంతో అన్నాడు.

'అమ్మా బొబ్బలు చెయ్యవే?' అంటూ గోముగా అడిగింది ఏడేళ్ళ రాధ రెండో కూతురు.

'అమ్మా! బాగుంటాయే? కొంచెం చెయ్యి-అందరం తిందాం!' అని మూడోది అయిదేళ్ళ వరని కూడా శృతి కలిపింది.

పెద్దది రాజ్యంకు కూడా నోరూరి అడగాలని పిస్తోంది కాని అమ్మ నోటికి భయ కిక్కిర్చుకుమనకుండా చూస్తూ కూర్చుంది.

'అమ్మా! బొబ్బలు ఎంచక్కావుతాయి. చెయ్యి' అంటూ నోరూరించుకొంటూ తల్లి ఒళ్ళో కూర్చుని అడిగింది నాలుగో కూతురు మూడేళ్ళ లీల.

'అయితే ఇప్పుడు బొబ్బలు చేస్తావా?' చెయ్యవా? ఖచ్చితంగా అడిగాడు గోవర్ధనరావు.

అప్పటికప్పుడే కుంపటిమీద కాఫీకి డికాక్ ను తీసింది. ఇంకా ఒంటి గంట కాలేదు. తను స్కూలుకి వెళ్ళడానికి యింకా గంట టైమ్ ఉంది. అదీకాక ఫస్టు పీరియడ్ ఆంతా తనకి ఖాళీయే-ఇంకో ఆరగంట ఆలస్యమైనా ఇబ్బంది లేదు. ఎల్లాగనా బొబ్బలు చేయించుకు తినాలని ఆతని మనస్సు తహతహ లాడోంది.

'ఇప్పుడుమాత్రం నేను చెయ్యలేనండీ - కావాలంటే ఈ శ్రావణ మాసంలో ఎల్లుండి పున్నంముందు శుక్రవారం ఎల్లాగా వరలక్ష్మి పూజ చేసుకొంటాను. కాబట్టి ఆ రోజు చేస్తాను. సరేనా?' అంది కొంచెం రాజీకి వచ్చినట్లుగా.

'ఇంకా నయం. మళ్ళీ నెలలో మా అమ్మ తద్దినం నాడు చేస్తానన్నావు కాదు' అన్నాడు.

'ఏమిటండీ మూడు మాణ్ణాళ్ళకి బొబ్బలుంటూ వేదిస్తారు? చిన్న పిల్లలకంటే కూడా ఎక్కువై పోయారు. అయినా మీ కింత జిహ్వా చపలత్వం కూడదు సుమండీ! మీకు వచ్చేదేమో వందరూపాలాయె! అన్నీ అందులోనే

సర్దుకోలేక అయిదుగురు ఆడపిల్లలలో చాలీ చాలక ఛస్తోంటే.....మీకు చాలింతరాలికంటే మనుసులు ఎక్కువైపోతోంటే ఇంకెలాగండీ? వరాకాలంలో కప్పుకోడానికి దుప్పట్లు లేక చలికి ఒణికిపోతోన్నా పిల్లలకి నాలు రూపాయలిచ్చి ఓదుప్పటి కొనలేక పోతున్నాం రెండు నెలలనుంచి - పైగా రోజురోజుకీ ఇల్లా టిఫిన్లు చేస్తూంటే...మీ మటుక్కి మీరే కాకుండా ఇంట్లో కూడా దూబరా చేస్తేనే...

‘చాలు చాలించు ఇంక నీ లెక్కరు-నాకు బొబ్బట్టు చెయ్యక్కర్లేదు నీ మొహం చెయ్యక్కర్లేదు - నీ పాటి ఇంగిత జ్ఞానం నాకూ వుందిలే - ఏనో కాసిని బొబ్బట్టు చెయ్యమంటే పొదుపు పొదుపు అంటూ గుంటుకు పోతున్నావ్? ఒక్కపూట నాలు బొబ్బట్టు చేసుకుంటేనే కాపరం కూలిపోతుందన్నట్లుగా అఘోరిస్తూ పొదుపుని గురించి ఇన్నూరెన్ను ఏజెంటులా ప్రారంభించావు.....’ అంటూ కోపంగా అక్కడ పెట్టిన కాఫీ గ్లాసు వదలి లేచి వెళ్ళిపోయి పడక కుర్చీలో కూర్చున్నాడు ఆతడు.

‘నే నిప్పుడు చెయ్యలేనండీ. ప్రొద్దుటనుంచి చంటిది ఒక్కసారైనా చంక దిక్క వేధించుకు తింటోంది. నా కిప్పుడు బొబ్బట్టు చేసే ఓపిక లేదు.’

‘నేనడిగేసరికే నీ కెక్కడలేని నీరసం వస్తుందిలే. ఏదైనా అమ్మవారి నైవేద్యాలు వచ్చినప్పుడు మాత్రం కావల్సినంత ఓపిక ప్రవేశిస్తుంది’ అంటూ ముఖం కండ గడ్డలా చేసుకు అన్నాడు.

‘అమ్మా! బొబ్బట్టు చెయ్యవే’ అంటూ గారంగా అడిగింది వరని.

‘నీకూ మీనాన్నకీ బొబ్బట్టు మనుసయ్యాయేం? వెధవ కానా! అరరాత్రి అపరాత్రి లేచి బయటకి తీసుకెళ్ళమంటూ, తిన్నది అరక్క వేపుకు తింటున్నావు - రా పెద్దాను బొబ్బట్టు’ అంటూ వీపుమీద ఛెళ్ళున రెండు చరిచింది రుక్మిణి. ఆ దెబ్బలతో హోరుమంటూ ఏడ్చుకు లంకించుకొంది వరని. ఆ ఏడ్పులో శివాలెత్తి నట్లుగా గంతులేస్తూంటే అక్కడే వున్న వేడివేడి కాఫీ గ్లాసు ఒక్కతోపుతో చంటిదానిమీదకి తన్నింది. వేడి కాఫీకి కాలు కాలి చంటిపిల్ల గుక్కపట్టి ఏడ్చుకు లంకించు కొంది.

‘ఛీ! ఛీ!! దరిద్రపు కొంప!!! రెండు బొబ్బట్టు చెయ్యమంటే ఇంత రాదాంత సిద్ధాంతమా? ఇంక ఈ జన్మలో మళ్ళీ నిన్ను నేను బొబ్బట్టు చెయ్యమంటే మాదిగాడు ఛండాలుడే!’ అంటూ అరిచి విసవిసలాడూ వెళ్ళి పోయాడు గోవరనరావు.

ఇంట్లో పిల్లలని ఊరుకోవెట్టి తలలు దువ్వి వాళ్ళని సముదాయించలేక సతమతమై పోతోంది రుక్మిణి.

గోవరనరావు స్కూలుకి వెళ్ళాడన్నమాటే కాల్చి ఆతని మనస్సు బొబ్బట్టుని తల్చుకొని అతలా కుతలం అయిపోతోంది. వెయిటింగు రూమ్లో ఖాళీగా కూర్చున్నాడు తాపీగా ఆలోచించుకొంటూ - తనకి వేడివేడి బొబ్బట్లంటే ఎంత ఇష్టమో రుక్మిణికి పూర్తిగా తెల్సు. అటువంటప్పుడు అవి చెయ్యకపోతే నే నెంత బాధ పడానో తెలుసుండీకూడా...ఆడదానికి అంత పట్టుదల అయితే?...ఏమో! చేస్తుండేమో! అబ్బే-అది చెయ్యనంటే చెయ్యదు-ఆడదాని కంతపంతమైతే ఆ సంసారం చట్టబండలై నట్లుగానే వుంటుంది-పైగా నామీద కోప మంతా పిల్లలమీద చూపించి కొట్టడమా? బొబ్బట్టు ఇవిగో నంటూ వాళ్ళ వీపుమీద మ్రోగిస్తుందా?...ఆ పళంగా మళ్ళీ ఆమె వీపుమీద నేనే వడ్డిస్తే ఆబొబ్బట్టు!- ఇవ్వాలే సాయంత్రం ఇంటికి వెళ్ళగానే ఆ సంగతేదో కనుక్కుంటూ - ఇవ్వాలే అంతు తేల్చి వదుల్తూ - అనుకొంటూ క్షణికావేశంతో అట్టుడికి పోతున్నాడు గోవరనరావు.

స్కూల్లో పిల్లలకి పాఠాలు చెప్తూంటే! ‘మాష్టారు! ప్రొద్దుట చెప్పిన పాఠం మళ్ళీ చెప్పండి’ అనడిగారు. సరిగ్గా మళ్ళీ చెప్తూండగానే పూర్వకవులను గురించి చెప్పకొస్తూ వాటి ప్రాముఖ్యతని వరిస్తూ ‘తింటే బొబ్బట్టే తినాలి; వింటే భారతమే వినాలి’ అన్నాడు మామూలు ధోరణిలో. అంతలోనే మళ్ళీ మర్చిపోయిన బొబ్బట్టు గుర్తుకు వచ్చి, మానేసిన మధ్యాహ్నం కాఫీ జిప్టికి వచ్చి కడుపులో దేవురించుకుపోయింది ఆకలి బాధ.

‘అయితే మాష్టారు? బొబ్బట్టు అంత రుచిగా ఉంటాయిటండీ?’ అన్నాడు ఆకతాయి ఎన్నెళ్ళి స్కూడెంటు.

‘అ! వెధవ బొబ్బట్లని గురించి అంత గొప్పేముంది?’ అన్నాడు మరో బండాభాయి స్టూడెంట్లు.

బొబ్బట్లని గురించి నిస్సాకారం చూపించేసరికి తన మనస్సు గట్టుమీద పడిన చేపలా గిజ గిజా కొట్టుకొంది. ఇంక కోపానికి తట్టుకోలేక వేడి వేడి బొబ్బట్లలో వుండే ఆధిక్యతని ప్రత్యేకంగా వాళ్ళకి చెప్పాలని లెక్కరు ప్రారంభించాడు.

‘ఇదుగో ఆదికాలం నుంచీ పిండి వంటలన్నింటిలోనూ బొబ్బట్లు మహారాజు పదవి పొందాయి. శ్రీనాథ కవికి బొబ్బట్లం లే మహా ఇష్టమని ఓ పద్యం వర్ణించి వ్రాసు కొన్నాడు. ఏ పండుగ వచ్చినా, ఏ శుభకార్యమైనా గౌరవనీయమైన పిండివంట ఏది? అంటే ముందుగా బొబ్బట్లు అనే చెప్పాలి. ఇంక వాట్ల రుచిని వర్ణించడానికి... మానవులకే అసాధ్యం. గోధుమ పిండి తోపు చక్కగా పల్చగా ఆరటి ఆకుని అద్ది, అందులో శనగ పూర్ణం, ఘమ ఘమ యాలక్కాయల పొడి వాసన గుప్పున కొద్దుంటే చక్కగా అద్ది పెనం మీద వేసి నెయ్యిగాని, నూనెగాని బాగా వేసి కొంచెం దోరరం గులో, గోధుమ వర్ణంతో వుండే ఆ బొబ్బట్లు... వేడి వేడి బొబ్బట్లలో ములగాక కమ్మని నెయ్యి పోసుకు తింటూంటే... (పాపం! అల్లా చెప్తూంటేనే తనకి నోట్లో నీళ్లూరి పోతున్నాయి)—బొబ్బట్లు తిని ఎంత కాలమైనా అన్నం లేకుండా వుండిపోవచ్చు. వాట్ల రుచి అతి మధురం. నోట్లో వేసుకొంటే కరిగిపోతాయి. అసలు ఆరోగ్యానికి, ఆనందానికి కూడా వారానికోసా రై నా బొబ్బట్లు తినడం శ్రేష్టం...’

‘అయితే మాష్టారు! రేషనింగు రోజుల్లో మీరు బొబ్బట్లు తినే వుండేవారన్నమాట?’ ఓ కొంటె కోణంగి స్టూడెంట్లు ప్రశ్న.

‘ఆ పిండికి కొంచెం దళసరిగా వచ్చేవి. అంతే అప్రయత్నంగా అన్నాడు.

‘అయితే మీ యింట్లో గోధుమ పిండి, పంచదార, శనగపప్పు వగైరాలకి ఖర్చు ఎక్కువే అవుతుండేమో కదండీ?’ ఓ అమ్మాయి నూటిగా అడిగింది.

‘ఖర్చుకి ఏదైనా ఒకటే. బొబ్బట్లు తిన్నాక ఇంక అన్నం ఎల్లగా తినలేరు. ఇంక ఏదైతే మాత్రం పోయిందేమిటి?’ అతని కడుపులో వుండే గాభరా

అంతా ఆ ఎస్సెల్సీ స్టూడెంట్లు ముందు క్రక్కేశాడు. ‘నాకు బొబ్బట్లం లే పిసరం లేనా ఇష్టంలేదు మాష్టారు! వాట్ల పేరు వింటే కూడా నాకు కిట్టదు. నేను కారం ఎక్కువ తింటా’ అన్నాడు ఓ పొట్టి కుర్రాడు.

‘షట్వ బొబ్బట్లం లే ఇష్టంలేనివాడిస్పష్టిలో వుంటా డంటే నేను నమ్మను. నీకు ఇంట్లో ఎప్పుడూ చేసి పెట్టక పోవడంచేత బహుశా అవి బాగుండవేమోనని నువ్వు దురభిప్రాయపడ్తున్నా వేమో!’ అన్నాడు తనకి అత్యంతప్రియమైన బొబ్బట్లని తల్చుకు గుటకలు మ్రింగే గోవర్ధనరావు.

‘వేడి వేడి బొబ్బట్లు’ క్లాసులో తలవొంచుకుని ఏ కుర్రాడో అన్నాడు ఆ మాట. ఆ అన్నవాడి నోటినిండా పటికి బెల్లం పెట్టాలన్నంత ప్రీతికల్గినా ఎవరన్నారో మాత్రం గుర్తించలేకపోయాడు గోవర్ధనరావు.

అంతలో ఆ పీరియడ్ పూర్తయిపోయి బెల్ కొట్టారు. గోవర్ధనరావు క్లాసునుంచి బయటకు వస్తూంటే ‘వేడివేడి బొబ్బట్లు’ అనే కేకలు అందరి నోటంటూ ఆయామంతా ప్రతిధ్వనించేలా వినిపించినా గబగబా నడిచి ఇంకో క్లాసుకి వెళ్ళిపోయాడు ఆతడు.

ఆ క్లాసులో కూడా భారతం లోనికథను ఏదో చెప్తూ ‘తింటే బొబ్బట్లే తినాలి వింటే భారతమే వినాలి. అని చెప్తూ ఆ పాఠం పూర్తిచేసాడు తెలుగుటీచరు గోవర్ధన రావు.

స్కూలు వదలిపెట్టగానే ఇంటికి పచ్చే గోవర్ధన రావుకి వెనక్కాల వానర సైన్యంలా కొంటె పిల్లలు “వేడివేడి బొబ్బట్లు అంటూ ఉడికించి అరుపులు ప్రారం భించారు. ఆతడుకూడా తనలో ఉడికి పోతున్నాడు. ఇంతమంది నోట్లో తన బొబ్బట్లని గురించి ఇంక ఏమైనా సరే; ఇంటికి వెళ్ళి బొబ్బట్లు చేయించుకుతినాలి. తనని బొబ్బట్ల తిండిపోతు అన్నా సరే; ఎందరు ఎంత శోశన చేసినా సరే; కడకు విధంచెడ్డా ఫలం దక్కాలి కదా! ఎల్లాగైనా బొబ్బట్లు చేయించుకు తినాలి. అసలు బొబ్బట్లు ఎందుకు చెయ్యదో కనుక్కుంటా! మగవా డన్నవాడికి ఆమాత్రం హక్కులేదా? ... బొబ్బట్లు చెయ్యకపోతే ఈ రాత్రికి నిరశనవ్రతం చేస్తాను. అను కొంటూ పెద్దపెద్ద అంగలతో ఇంటికిచేరి భదాలున తలుపు గెంటాడు గోవర్ధనరావు.

“నా న్నొచ్చాడోయ్! నా న్నొచ్చాడు!!” అంటూ పిల్లలంతా ఒక్కసారిగా అనేసరికి లేనినవ్వు ఎరువు తెచ్చుకొని అమ్మేదీ?” అన్నాడు.

“నాన్న ఒచ్చేవరకూ మాట్లాడకుండా కూర్చున్న వాళ్ళకి చాలా బొబ్బట్లు పెద్దానంది అమ్మ. వంటింట్లో పెనమీద వేస్తోంది” అంది పెద్దకూతురు రాజ్యం.

పిల్లిస్తేనే కాని వెళ్ళకూడదని పడక కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. ఇంకా పిలవదేమో అని క్షణక్షణానికి మనస్సులో ఆరాటం ఎక్కువైపోతోంది ఆతనికి.

“రాజ్యం! నేను వచ్చానని అమ్మకి చెప్పావా?” అని మెల్లిగా అడిగాడు మళ్ళీ ఎక్కడ తనమాట భార్యకి వినిస్తుందో అని.

పిల్లలందరూ వెళ్ళి ఒకరు తర్వాత ఒకరు చొప్పున తల్లికి వార్త అందించారు నాన్న వచ్చాడు అని.

అయినా ఇంకా పట్టుకురాదేం చెప్పా...అంతా చల్లారిపోయాక తెస్తుందేమో! పోనీ అక్కడికి వెళ్ళి స్వయంగా చూస్తే!...అప్పుడే తనువచ్చి పదిహేను నిమిషాలైంది. ఇంక తట్టుకోలేక పోయాడు. భార్యని రప్పించేందుకు ఒక్కటే సాధన కుర్చీపట్టుకు నిల్చున్న చంటిదాన్ని, “వెధవకానా!” ఆ బురద చేతుల్లో కుర్చీ

అంతా తగలేస్తున్నావా?” అంటూ వీపుమీద విమానం మోత మోగించాడు.

“చాలెండి. ఊరుకోండి. అనవసరంగా దాన్నెందుకు కొద్దారు? యివిగో పూర్తయ్యాయి. అంటూ పళ్లెంతో సహా తన శ్రీమతి ప్రత్యక్షమయ్యే సరికి ఓపెట్టుతో వేడివేడి బొబ్బట్లు తనచేతికి అందివ్వడమే తడువుగా ఉపక్రమించేడు, ఛెడ వేడిగా వున్నాయి. బొబ్బట్లు తడిసేలా కమ్మని నెయ్యి పోయించుకొన్నాడు. అల్లాగే ఆపసోపాలు పడ్డూ గబగబా ఊదుకొని బొబ్బట్లు దొంతరు ఖాళీచేస్తున్నాడు. పిల్లలందరికీ తలాల ఒక్కొక్కటి చేతికిచ్చి “ఇంకా వెయ్యనా?” అంటూ పళ్ళెంతో నిల్చుంది రుక్మిణి.

అంతలో ఎవరో కుర్రాడు వీధి తల్పు గెంటి ఎదురుగా వరాండాలో తెలుగు మాట్లారు పిల్లలు బొబ్బట్లు తింటూ ఉన్న దృశ్యం చూచి వెళ్ళి వీధిలో పదిమంది పిల్లలూ చేరి “వేడివేడి బొబ్బట్లు” అని అరుస్తోంటే మనస్సులో పెట్రోలు మంటలా కోపం మండుతోన్నా బొబ్బట్లు కమ్మగా గొంతుకలోనుంచి జారిపోతున్నాయి.

పాపం! ఆనాటినుంచీ ఎన్ని చోట్లకి ట్రాన్స్ఫర్లై నా గోవర్ధనరావుకి వేడివేడి బొబ్బట్లు మాట్లారు ఆనేపేరే సార్థకనామధేయమై పోయింది.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతం

ఆరోగ్యానికి బలానికి

Diamond Jubilee

1898 1958

ఆయుర్వేదాశ్రమం(హైద్రాబాద్) ఎమిటెడ్, మదరాసు-17.